

Sandra Oud

bestuurder Zonnehuisgroep Amstelland

DURVEN DANSEN MET ONZEKERHEID

Finland een spiegel, geen
blauwdruk

Het bezoek aan Finland heeft me geraakt. Niet omdat ik daar dé oplossing vond voor onze uitdagingen, maar omdat ik er iets anders tegenkwam: een spiegel. Een uitnodiging om opnieuw te kijken naar onze eigen manier van omgaan met leiderschap, verantwoordelijkheid en verandering. En vooral: hoeveel ruimte we durven geven aan wat lokaal en regionaal wil ontstaan.

Wat me opviel in Finland was niet zozeer wát ze doen, maar hóe ze het doen. De Finnen hebben een manier van werken die rust en vastberadenheid uitstraalt, zelfs wanneer ze geconfronteerd worden met complexe vraagstukken. Dat komt niet uit het

niets. Het is geworteld in een cultuur die gevormd is door lange, donkere winters, een geschiedenis van oorlogen en voortdurende geopolitieke spanningen. Ze zijn voorbereid, in de meest letterlijke zin. Iedere Fin weet hoe hij 72 uur zelfvoorzienend kan zijn in geval van nood. Die paraatheid zie je terug in hun houding: kalm, doordacht en met een groot aanpassingsvermogen.

Samen leren, reflecteren en verbeteren

Ze zijn veerkrachtig en wendbaar, met een diep vertrouwen in het proces. Niet alles hoeft vooraf vast te liggen. Ze accepteren dat beweging, bijsturing en onzekerheid onderdeel zijn van vooruitgang. In plaats van te streven naar volledige controle, kiezen ze voor

“Ruimte ontstaat pas als we stoppen met het dichttimmeren van wat we nog niet kennen”

richting en ruimte. Ze durven samen te leren, te reflecteren en te verbeteren, ook als de uitkomst nog niet vaststaat. Het is alsof ze dansen met onzekerheid, niet als iets bedreigends, maar als iets wat erbij hoort. Dat maakt hun manier van werken niet alleen effectief, maar ook menselijk en duurzaam.

Ruimte in plaats van houvast

Die houding zette me aan het denken. Hoe vaak proberen wij alles vooraf dicht te timmeren? Hoe vaak zoeken we houvast in structuren, terwijl de echte beweging juist ontstaat als we ruimte geven? In Finland zag ik een cultuur waarin leren en aanpassen geen uitzondering zijn, maar een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks handelen. Ze schakelen met realiteitszin, maken bewuste keuzes en blijven gericht op verbinding. Met elkaar en met het grotere geheel.

Wat ik meeneem

Wat ik uit Finland meeneem, is vooral hun houding: vertrouwen als vertrekpunt, niet als eindstation. Samenwerking ontstaat daar niet pas als alles zeker is. Ze durven te beginnen, te leren en bij te sturen onderweg. Inclusiviteit is geen vanzelfsprekendheid, maar een bewuste keuze die voortdurend aandacht vraagt. Ontwikkeling gebeurt iteratief: niet alles hoeft perfect te zijn voordat je start. Juist door te bewegen, ontstaat er ruimte voor vernieuwing. Dat vraagt moed, en het vermogen om mee te gaan met wat zich aandient, ook als de uitkomst nog open is.

Wat vraagt dat van ons?

Ook wij, die werken aan maatschappelijke opgaven, staan voor complexe vraagstukken die vragen om beweging, om ruimte, om vertrouwen. Om het lef niet alles vooraf vast te willen leggen, maar samen te zoeken naar wat werkt. Dat vraagt om een andere manier van denken.

Niet vanuit controle, maar vanuit vertrouwen. Niet vanuit vastomlijnde plannen, maar vanuit richtinggevende waarden. Niet vanuit sectorale belangen, maar vanuit maatschappelijke opgaven.

We moeten durven vertrouwen op de kracht van professionals, zij zijn degenen die dagelijks het verschil maken. Leiderschap tonen, niet alleen in de bestuurskamer, maar juist ook daar waar het gebeurt: in de wijk, in de regio, in de samenwerking met anderen. En samenwerking niet benaderen als een project met een einddatum, maar als een houding, een manier van werken die verankerd is in hoe we met elkaar omgaan, keuzes maken en verantwoordelijkheid delen.

Verandering als beweging

Verandering is geen rechte lijn. Het is een dans. Soms leiden we, soms volgen we. Soms weten we het zeker, vaker niet. Maar als ik iets heb geleerd in Finland, dan is het dit: we hoeven het niet allemaal vooraf te weten. We moeten durven bewegen, samen, in vertrouwen. Ruimte geven aan wat wil ontstaan. Vertrouwen op wat mensen kunnen. En accepteren dat niet alles maakbaar is, maar dat we samen wél richting kunnen geven.

Tot slot: een uitnodiging

Finland gaf me geen blauwdruk. Maar wel een duwtje. Een uitnodiging om te blijven bewegen. Om te blijven reflecteren. En om te blijven kiezen voor verbinding boven controle. Als ik iets wil meenemen uit deze reis, dan is het dit: Ik wil blijven dansen met onzekerheid. In vertrouwen, in verbinding, en met het lef om ruimte te geven. "Waar kun jij morgen ruimte laten in plaats van controle te willen? Eén moment waarin je uitgaat van vertrouwen. Want als we die beweging samen maken, kan er iets ontstaan wat we vooraf niet hadden kunnen bedenken." ○

"Leiderschap begint waar je durft los te laten en anderen laat groeien"

